

CONSCIÈNCIA
D'ARA

I la setmana que ve:
Navid Kermani:
astorament
incrèdul

Estils

GENEALOGIA DEL MONOTEISME

Abdennur Prado analitza la ciència de les religions i les seves categories fonamentals, mostrant les seves connexions amb el projecte colonial.

DÍDAC P. LAGARRIGA
BARCELONA

On arriba la poesia, que no hi arriben altres formes d'expressió? I quan, a més, es tracta d'una poesia devocional, després d'un jo embadalit per embadalir-se d'una realitat que ens nodreix i sobrepassa, ¿es pot arribar més lluny, més a prop? Si bé en podem trobar exemples en totes les cultures, sembla que hi ha indrets de la Terra on l'interès pel cultiu d'aquesta forma d'expressió és més evident que en d'altres. I de tots els llocs, potser l'Índia n'és l'epicentre. Per això cal celebrar que algú hagi dedicat anys a recopilar poemes devocionals, traduir-los i oferir-los d'una manera curiosa, acompanyada de les sempre interessants i sorprenents vides de cada autor.

El poeta sevillà Jesús Aguado, resident a Barcelona, és una d'aquestes persones enamorades de l'Índia i que ara ens proposa una antologia de poesia devocional sota el títol *En qué estabas pensando?* (Fondo de Cultura Económica): 368 poemes de 91 autors que, al llarg de 14 segles (del V al XIX), han explorat maneres d'acostar-se a la divinitat a través de la poesia *bhakti* o devocional. Una forma poètica que, com explica l'antòleg, va néixer al sud de l'Índia cap al segle V com a reacció a la religió elitista dels sacerdots. No obstant això, ni la llunyania temporal o geogràfica ens ha d'espantar: "M'interessa —explica Aguado— que aquests poemes es llegeixin, no com una curiositat antropològica, com una cosa llunyana que s'ha de descodificar i domesticar, sinó com una cosa nostra, com una altra manera de dir el que també som. Parlen d'amor, de llum, de mort, d'eternitat, de l'alegria, del cos, del no-res, de les aparències, de la ment; parlen de tu i de mi, del que cadascú de nosaltres és més enllà i més aquí de totes les fronteres. Si ens molesten, traiem-ne els noms propis i quedem-nos amb les imatges, amb les idees, amb les preguntes que ens fan".

Una selecció àmplia

Entre els seleccionats —homes i dones, joves i vells, coneguts i desconeguts— hi trobem principalment hindús, però també musulmans, budistes i jainistes. I, cosa que és més destacable, diàlegs interreligiosos, síntesis i fusions entre poetes que van escriure en desenes d'idiomes i dialectes, i coneguts per la tasca d'una gran quantitat d'estudiosos que han deixat versions en anglès (la majoria), francès, alemany, italià i altres llengües occidentals. Gràcies a les biografies que Aguado ha anat teixint pacientment de cadascun d'ells, hi veiem aquestes confluències i heterodòxies, en què un mateix poeta és cantat per musulmans i hindús, o són fruit de la fusió entre el vedanta i el sufisme. Són po-

Quan la poesia devocional ens sacseja

Una antologia lírica de catorze segles de l'Índia ens acosta a una altra manera de dir el que som

El Taj Mahal, un dels símbols icònics de l'Índia. GETTY

emes que ens interpel·len encara avui, com li passa al mateix Aguado, que confessa: "La meua relació amb aquests poemes es discontinua, però molt intensa i essencial: em construeixen, m'interroguen, m'amplien, m'inquieten, m'asserenen, m'embarquen, m'empenyen, m'elevan, em forcen. Molts

Passió
El poeta
Jesús Aguado
és un
enamorat
de l'Índia

d'aquests poemes no els entenc (per incapacitat o per por que m'exigixin més del que els puc donar) i altres tampoc m'entenen a mi (perquè arribo a ells tapat per milers de llibres que de manera descarada o indirecta els neguen la salutació), però hem decidit conviure a la mateixa casa, al mateix llibre, perquè

intuïm que en aquesta no entesa s'hi amaguen veritats ineludibles".

Cants i súplices d'una imatge colpidora, com la de Kulashkhara ("Ja només aspiro a ser / un esglau qualsevol d'un temple / que t'estigui consagrat. / I sentir les petjades / dels teus molts devots...") o Basavanna ("Fes amb el meu cos el mà-nec d'un llaüt, amb el meu cap fes la caixa de ressonància, posa els meus nervis de cordes i utilitza els meus dits com a clavilles. Després aferram fort i canta les teves trenta-dues cançons, oh, Senyor dels Rius que es Troben"). Aquest últim, per cert, va renunciar a ser *brahman* perquè no trobava sentit al sistema de castes i amb el temps va instaurar una comunitat utòpica igualitària que va provocar una crisi política.

Perquè molts d'ells abandonen les normes socials imperants per pelegrinar cap a una realitat més fecunda i inclusiva, com Mahadeviyakka, poeta i pelegrina del segle XII, que, cansada del cicle d'encarnacions en què es veu submergida, clama: "Ni una, ni dos, ni tres, ni quatre: vuit milions quatre-centes mil vagines he travessat ja. He conegut mons innombrables i en tots m'ha engolit el plaer i el dolor. Si-gues misericordiós i oblidada tantes vides anteriors, oh, Senyor, blanc com el gessamí". O Lal Ded (també coneguda com a Lalla), en clara fusió del vedanta i el sufisme i fundadora de la poesia caixmir: "¿Se m'està escoltant la vida com l'aigua d'un vas que estigui mig cuit? / No et preocupis, ànima, per ser tan pobra i continua fent el teu camí: no s'arriba a la llar abans d'hora".

Heterodòxia i interioritat

Com escriu Aguado al pròleg d'aquesta antologia, "preguntar bé i en el moment oportú és, de fet, prerrogativa dels sants o dels il·luminats de qualsevol religió, que accepten, en nom propi i en el dels seus adeptes, anar-se desent de certes coses perquè el seu lloc l'ocupin els dubtes, els buits de sentit, les contradiccions, el balbuceig (aquell espai on la paraula i el seu silenci es freguen com pedres foguera fins a produir una espurna i encendre un foc), la soledat o aquella dolça ignorància contagiosa que sol distingir els autèntics, els submergits, els ebri, els borrosos, els desidentificats o els elevats de totes les tradicions".

Endevinalles espirituals, crits d'alerta a la consciència somnolenta dels devots, instantànies d'un moment d'il·luminació, perles de saviesa, retrats i queixes de les autoritats religioses i a la hipocresia ("Que tu ets un sant? Tu, que parles i parles sense parar travessant a qui t'escolta amb l'esmolada espasa de la teua llengua?", apunta Kabir)... Tot s'ajunta en aquests poemes, i ho podríem sintetitzar amb aquest vers de Jnaneshvar, un dels mestres més famosos del seu temps tot i morir als vint-i-dos anys: "La trobada perfecta amb l'Infinit és una cosa que no deixa de succeir dins nostre".

OPINIÓ

El fonamentalisme de les selfies

EULÀLIA FANAR
INVESTIGADORA EN TEMES
DE GÈNERE I CONFLICTE

El fonamentalisme preocupa, sobretot quan es torna violent. Fonamentalismes de tota mena, encara que actualment la premsa ens en ressalta un, el religiós, d'una manera evident. I, dins d'aquest fonamentalisme religiós, el musulmà s'emporta totes les medalles. El que ens costa de veure és que de fonamentalismes, malauradament, n'hi ha a tot arreu i cap tradició religiosa és, d'una banda, aliena a patir aquesta deriva i, de l'altra —i molt important—, tampoc n'hi ha cap que sigui, per ella mateixa, més propensa a ser-ho. Aquest últim punt xoca amb els arguments islamòfobs que consideren l'islam una religió intrínsecament violenta, en què no més aquells que es moderen —que es reprimeixen— aconsegueixen sortir de l'espiral d'odi i venjança. Res més lluny de la realitat, però sembla que ens serveix per evitar mirar-nos a nosaltres mateixos, als nostres fonamentalismes igualment virulents. Perquè, com tots els ismes, d'un concepte noble se'n fa una batalla excloent. De la idea a l'idealisme, del fonament al fonamentalisme, hi ha un punt —potser de no retorn?— en què el que és noble esdevé excloent, arma sagnant. Una deriva totalitària.

De fonamentalismes també n'hi ha de més subtils, aparentment menys violents però igualment preocupants. Són fonamentalismes que es van incrustant en el nostre dia a dia sense gairebé adonar-nos-en fins que ja els tenim del tot instal·lats. Accions que ens allunyen dels altres i ens emmuralen en nosaltres mateixos. El teòleg i antropòleg Xavier Melloni ens recorda: "Quin és el nostre fonamentalisme? Un narcisisme paradoxalment addicta a tot. La seva expressió més ridícula són les xarxes socials i les selfies: ja només ens interessa veure'ns i fotografiar-nos a nosaltres mateixos". No, veritablement no és un fonamentalisme que mata, però sí que ens dilapida parts de la nostra condició humana. Vigilem-nos. —

GETTY

Gent

TEXT:
XXXXXXXXXXXXXX

Títolasdjfh agsdjfhgsjhdhsh

Segons l'autora del llibre hi ha cinc contaminants que són els més comuns. Els dos primer font d'una contaminació erar problemes intestinals greus, com la salmonel·losi. Els altres tres són ear-se de **focontaminació (foto1)** electromagnètica derivada de la instal·lació elèctrica de l'habitatge o la que generen els ei vel mauris mattis hensent leo nulla, sagittis vel semper stibulum tincidunt dictum tortor et iabitur at tempor nisl.

aQuisque nulla nisi, porta ac dapibus sit amet, tempus sollicitudin neque. Vestibulum diam lacus, rutrum ac laoreet non, cursus eu risuspendisse semper ultrices dui, id commodo elit varius sit amet. Mauris facilisis porttitor dolor. Nunc

Títolasdjfh agsdjfhgsjhdhsh

Segons l'autora del llibre hi ha cinc contaminants que són els més comuns. Els dos primer font d'una contaminació erar problemes intestinals greus, com la salmonel·losi. Els altres tres són ear-se de **focontaminació (foto1)** electromagnètica derivada de la instal·lació elèctrica de l'habitatge o la que generen els ei vel mauris mattis hensent leo nulla, sagittis vel semper stibulum tincidunt dictum tortor et iabitur at tempor nisl.

aQuisque nulla nisi, porta ac dapibus sit amet, tempus sollicitudin neque. Vestibulum diam lacus, rutrum ac laoreet non, cursus eu risuspendisse semper ultrices dui, id commodo elit varius sit amet. Mauris facilisis porttitor dolor. Nunc

Quisque ut arcu augue, vitae aliquet

Segons l'autora del llibre hi ha cinc contaminants que són els més comuns. Els dos primer font d'una contaminació erar problemes intestinals greus, com la salmonel·losi. Els altres tres són ear-se de **focontaminació (foto1)** electromagnètica derivada de la instal·lació elèctrica de l'habitatge o la que generen els ei vel mauris mattis hensent leo nulla, sagittis vel semper stibulum tinci-

dunt dictum tortor et iabitur at tempor nisl. Maecenas suscipit feugiat lli, nec bibendum orci mi in elit. In ante leo, blandit noe sIn sit amet ritris velit. Nulla ac dolor magna, id eleifend velit. Quisque consequat diam in eros suscipit eu fringilla arcu faucibus. Aenean vel diam est, non sodales neque. Fusce sed molestie ipsum. Nam et sagittis purus. In pretium condimen. —